

Нікопван

Асле й Аліда нипали вулицями Бйоргвіна, на плечі Асле ніс два клунки з усіма їхніми пожитками, а в руці тримав футляр зі скрипкою, яку успадкував від свого батька Сігвальда, Аліда ж несла дві сітчасті сумки з їжею, вони вже кілька годин бродили вулицями Бйоргвіна в пошуках місця, де зупинитися, проте, здавалося, то неможливо, зняти житло не можна було ніде, ні, казали їм, на жаль, нічого до оренди немає, ні, торочили вони, все, що було до оренди, вже орендовано, он як їм усі відповідали, тож Асле й Аліді доводилося далі вештатися вулицями та стукати у двері, питаючи, чи немає в будинку кімнати, яку вони могли би винайняти, та їх не приймали ніде, то куди їм тепер дітися, де знайти прихисток від холоду та темряви цієї пізньої осені, можливо, десь таки знайдеться для них місцина, наразі, на щастя, не дощило, та дощ міг невдовзі початися, а вони не могли і далі ось так валандатися, та й чому взагалі ніхто не хотів їх прийняти, можливо, бо всі бачили, що Аліда ось-ось народить,

це могло статися з дня на день, усім було помітно, чи, може, тому, що вони не були повінчаними, тож їх не вважали за подружню пару, а отже, і за гідних людей, але як перестрічні могли про це довідатися, хіба по них то було видно, ні, либонь, причина не в тому, однак, далєбі, щось таки було, щось же змушувало людей відмовляти їм у житлі, і річ не в тому, що Асле й Аліда не хотіли одружуватися, просто вони не мали на те ні часу, ні можливості, адже їм лише по сімнадцять років, звісно, під вимоги вони не підпадали, але як тільки вони зможуть, то неодмінно одружаться, по-справжньому, з пастором, окремих кухарем, святкуваннями з нагоди весілля, музикантами та всім іншим, але до того часу все залишатиметься таким, як є, і так, як є, було їм добре, однак чому ніхто не хотів їх прийняти, що з ними не так, можливо, допомогло б, якби люди вважали, що вони вже одружені, що вони чоловік і дружина, тоді, напевно, якби ті так вважали, то їм було б важче побачити в них грішників, от вони постукали вже у безліч дверей, і ніхто з тих, кого вони питали, не хотів запропонувати їм ночівлю, а вони більше не можуть просто іти так далі, бо вже вечоріє, бо надворі пізня осінь, бо темно, холодно, і скоро, либонь, ще й почнеться дощ

— Я така втомлена, — каже Аліда

і вони зупиняються, Асле дивиться на Аліду, не знаючи, що сказати, щоб розрадити її, вони вже багато разів втішали себе розмовами про дитину, що мала народитися, розмірковуючи, чи дівчинка то буде, чи хлопчик, Аліда вважала, що з дівчатками впоратися легше, а він, навпаки, що легше з хлопчиками, проте чи дівчинка, чи хлопчик народиться в них, вони однаково будуть щасливі та вдячні за дитя, чийми батьками вже досить скоро повинні були стати, так вони все примовляли, втішаючи себе думками про дитину, що невдовзі

народиться. Асле й Аліда бродили вулицями Бйоргвіна. Досі вони, мабуть, не турбувалися так сильно за те, що ніхто не вдав дати їм прихистка, зрештою, якось усе мало би владнатися, неодмінно знайдеться хтось, хто матиме невеличку кімнатку для оренди, де вони могли б пожити певний час, усе мусило ж владнатися, адже в Бйоргвіні так багато будинків, великих і малих, не те що в Дільї, де було лише кілька садиб і ще кілька невеликих рибальських хатин, вона, Аліда, донька матері Гердіс із Брутета, як казали люди, була родом з маленького господарства в Дільї, де зростала з матір'ю Гердіс та сестрою Уліне, після того як їхній батько Аслак зник і більше не повернувся, коли Аліді було три роки, а її сестрі Уліне п'ять, і навряд чи в Аліді залишилися хоч якісь спогади про тата, окрім його голосу, адже досі вона могла чути його голос у своїх думках, той чуттєвий голос, чіткий і сильний, проте це все, що в неї залишилося від батька Аслака, бо вона зовсім не могла згадати, який він був чи будь-що інше про нього, у пам'яті не залишилося нічого, крім голосу, яким він співав, то був єдиний її спогад про батька Аслака. Він же, Асле, виріс у човнярці в Дільї, хатині на березі, де зберігаються човни, облаштованій, мов житло на горищі, там він жив з матір'ю Сільєю та батьком Сігвальдом, аж допоки одного дня внаслідок раптового осіннього шторму батько Сігвальд не загинув у морі, він рибалив біля островів на заході, його човен затонув біля тих островів, поблизу Великого Каменя. Після цього Асле з матір'ю Сільєю залишилися самі в Човнярці. Та невдовзі після зникнення батька Сігвальда мати Сілья занедужала, вона все худнула та слабшала, аж поки не стала майже прозорою, її обличчя можна було роздивитися ледь не до самих кісток, її великі блакитні очі здавалися дедалі більшими, заповнивши собою врешті майже все обличчя, принаймні так це бачив Асле, а її довге каштанове

волосся стало рідким і розпатланим, тоді одного ранку вона не піднялася з ліжка, де Асле знайшов її мертвою. Мати Сілья лежала в ньому з розплющеними великими блакитними очима, що дивилися вбік, туди, де мав би лежати батько Сігвальд. Її довге рідке каштанове волосся покривало більшу частину її обличчя. Мати Сілья лежала там мертвою. Це сталося трохи більш як рік тому, коли Асле було близько шістнадцяти. Тоді він залишився сам у Човнярці з кількома пожитками та скрипкою, що залишилася від батька Сігвальда. Асле залишився один і був би цілком самотнім, якби не Аліда. Коли побачив матір Сілью такою вічно мертвою та покинутою, він думав лише про Аліду. Її чорне довге волосся, її чорні очі. Усе, що було пов'язане з нею. У нього була Аліда. Тепер Аліда стала всім, що в нього залишилося. Усім, про що він думав. Асле простягнув руку до холодної білої щоки матері Сільї і погладив по ній. Тепер у нього залишилася тільки Аліда. Ось про що він думав. А ще скрипка. Про ту він також згадав. Адже батько Сігвальд був не тільки рибалкою, а й талановитим музикантом, що грав ледь не на кожному весіллі, на всю місцевість Сігна тільки один він і грав, так тривало багато років, і якщо якогось літнього вечора мав бути танець, то його грав батько Сігвальд. Свого часу він так само прибув зі сходу до Дільї зіграти на весіллі фермера з Ляйте, і саме там вони з матір'ю Сільєю зустрілися, вона допомагала на тому весіллі, подавала страви, а батько Сігвальд був музикою. Так батько Сігвальд і мати Сілья зустрілися. Мати Сілья завагітніла. Вона народила Асле. А батько Сігвальд, аби забезпечити себе і свою родину, найнявся працювати до одного рибалки з островів у морі, той рибалка мешкав на Великому Камені, і як частину винагороди батько Сігвальд отримав право оселитися із Сільєю в Човнярці рибалки у Дільї. Так музикант Сігвальд став рибалкою та оселився в Човнярці в Дільї.

Он як сталося. А тепер і батько Сігвальд, і мати Сілья відійшли в засвіти. Назавжди в небутті. І тепер Асле й Аліда блукали вулицями Бйоргвіна, і всі їхні пожитки Асле ніс у двох клунках на плечі, а ще тримав футляр зі скрипкою, що залишилася йому від батька Сігвальда. Було темно і холодно. Аліда з Асле вже встигли постукати в багато дверей, шукаючи притулку, але отримували лише відмови, їм відповідали, що вільного місця нема, що всі кімнати уже здані, їм відповідали, що ні, вони не здають житло, що в цьому немає потреби, а Асле з Алідою все йдуть, вони зупиняються, вони дивляться на будинок, можливо, у ньому знайдеться житло для оренди, та чи наважаться вони постукати ще й у ці двері, адже там їм знову відмовлять, та яка тепер різниця, вони ж бо не можуть вічно ось так волочитися вулицями, тож довелося знову постукати у двері, спитати, чи в них немає часом кімнати до оренди, зрозуміло, проте ні Асле, ні Аліда більше не могли заново викладати свою справу і чути відмову, мовляв, ні, не можливо, все вже заповнено чи щось подібне, тож, певне, вони зробили помилку, зібравши всі свої пожитки та вирушивши до Бйоргвіна, та що їм залишалося робити, чи треба було їм замешкати в домі матері Гердіс у Брутеті, хоч та і була проти, щоб вони там жили, адже якби в тому було якесь майбутнє, якби їм дозволили залишитися в Човнярці, вони, либонь, зажили би там, та одного дня Асле помітив, як хтось приблизно його віку підплив до Човнярки, спустив вітрила й пришвартувався біля берега перед їхньою хатиною, тоді рушив до неї, і за мить почувся стукіт у двері, і коли Асле відчинив, той молодик зайшов, прочистив горло і заявив, що тепер він володіє Човняркою, відколи його батько загинув у морі разом із батьком Асле, тепер йому самому потрібна ця хатина, тож зрозуміло, що Асле з Алідою не можуть залишитися жити там, їм треба зібрати свої речі та вирушити

на пошуки іншого помешкання, так вже вийшло, сказав той молодик, а тоді він сів на ліжко біля Аліди, що сиділа там з великим животом, та підвелася й підійшла до Асле, а молодик розлігся на ліжку, потягнувся і мовив, що втомився і хоче тепер трохи перепочити, Асле поглянув на Аліду, і вони пішли до дверей, відчинили їх. Потім спустилися сходами й опинилися назовні перед Човняркою. Аліда з великим важким животом і Асле

– Тепер нам ніде жити, – промовила Аліда

й Асле не відповів

– Але ж то його човнярка, тож нічого із цим не вдієш, – врешті сказав він

– Нам ніде жити, – повторила Аліда

– А надворі пізня осінь, темно й холодно, нам же потрібно десь поселитися, – сказала вона

так вони залишилися стояти назовні мовчки

– А мені скоро народжувати, я ж бо можу народити з дня на день, – продовжує вона

– Так, – відказує Асле

– А нам нема де дітися, – каже вона

а тоді сідає на лавку, що її змайстрував батько Сігвальд біля стіни човнярки

– Мені треба було його вбити, – мовить Асле

– Не кажи так, – відповідає Аліда

тоді Асле підходить і сідає на лаві поруч з Алідою

– Я заб'ю його, – каже Асле

– Ні, не смій, – відказує Аліда

– Є так, як є, хтось має власність, а хтось ні, – говорить вона

– І ті, хто має власність, розпоряджаються тими, тобто нами, хто її не має, – додає вона

– Певно, так і є, – каже Асле

– Так воно і має бути, – мовить Аліда

– Певно, що так, – погоджується Асле

з тим Аліда й Асле продовжують сидіти на лавці мовчки, а за деякий час виходить той, хто володіє Човняркою, і каже, що тепер їм час збирати пожитки, бо тепер він мешкає тут, у цій хатині, і він не бажає більше їх тут бачити, принаймні Асле, додає він, зате Аліда може тут залишитися, мовляв, у такому її стані, він повернеться за кілька годин, і доти вони, а точніше Асле, мають піти, каже він та спускається до свого човна, і поки відв'яже його, додає, що збирається до торговця, а коли повернеться, Човнярка має бути пустою і прибраною, бо вночі він збирається там спати, так, можливо, з Алідою, як вона захоче, каже він, а опісля відштовхує човна і піднімає вітрило, його човен відпливає на північ вздовж узбережжя

– Я зберу речі, – каже Асле

– А я допоможу тобі, – відказує Аліда

– Ні, ти вирушай додому, до Брутета, до матері Гердіс, – каже Асле

– Сьогодні, можливо, зможемо заночувати там, – додає він

– Можливо, – киває Аліда

вона підводиться, і Асле дивиться, як вона йде попри берег, на її короткаві ноги, округлі стегна, її довге темне густе волосся, яке хвилями спадає по спині, Асле сидить і спостерігає за Алідою, а вона обертається, метає на нього погляд, а тоді підіймає руку і махає йому, затим простує далі до Брутета, Асле ж заходить у Човнярку і збирає всі їхні пожитки у два клунки, виходить з хатини, закидає їх собі на плече, а футляр зі скрипкою бере в руку і йде попри берег, помічаючи в морі, що той, хто володіє Човняркою, повертається на своєму вітрильнику, а Асле прямує до Брутета і всю свою власність несе у двох клунках на плечі, за винятком скрипки